

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Quæ Ormanetus egit in administratione ecclesiæ Med. cap. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

uibusq; conuere; tum eius ampli-
tudinē, potestateq; indignum erat;
tum futurę etiam administrationi nō
mediocriter incommodum: quę ex se
ueris, acribusq; inijtjs multo facilior
ei futura erat; quemadmodum exitus
comprobauit.

Quę Orma-
netus egit in
administra-
tione eccle-
się Med.
CAP. VII.
3564.

In suam igitur administrationem
ingressus Ormanetus mense Iulio an-
no à salute M. D. LXIII. quid egerit
breuiter attingendum puto: vt cu-
ius aedificij ratio latius hoc libro de-
scribēda est; eius quo modo iacta sint
fundamenta prius ostendam. Ac pri-
mò quidē præcipua quędam capita
tantummodo, ad vitia coercenda, ec-
clesiasticamq; disciplinam restituē-
dam, prudenter aggressus est; eaq; se-
re Cōcilij Tridentini auctoritate san-
cita; quibus qui resisteret, non ita fa-
cile, vel nullo modo potius posset ex-
cusari. nam & Philippus Rex, ac Me-
diolani Dux omnibus prouinciarum
suarum Præfectis iusserat; vt quę Tri-
denti constituta erant, omnino ser-
uari pro eorum facultate curarent;
ecclesiarum Antistites, quibuscum-
que rebus possent, in ijsdem perficiē-
dis iuuarent; & prouincia Gubernator
Gabriel Comius; Dux Alburcher-
chij, Senatusq; Mediolanensis, ad om-
nia in eo genere peragenda pie se pa-
ratos ostendebant. Primò igitur Or-
manetus omnium Ambrosianę eccle-
się clericorum synodum, paulo post
aduentum suum conuocauit; vt Eccle-
siarum ministros; eorum conditionē,
ac statum, tum ius habendi sacerdotij
recognosceret: ijs presentibus, quę
ad vsum pertinerēt, deliberaret; quę
seruanda essent, denūciaret: Ha-
bet vrbs Mediolanensis ecclesias ani-
marum curatione insignitas, seu pa-
rochias ad septuaginta. alias octo,
quę canonicorum collegijs colūtur.
Extra urbem vero sunt parochię cir-
citer septingentę; collegia multa.
cumque à reliquis partibus haud ita
late diocesis pateat; quę spectat ad

Aquilonem; quamuis Comensis eccle-
się sinibus ad viginti millia, & am-
plius partim teneatur; longe tamen
etiam funditur ad regiones Verbani
lacus; tum vero obliquo, longissimo-
que tractu ad alpes pertinens, ad pas-
sum circiter centum millia ab vrbe
progreditur; multumque earum re-
gionum capit, quę sub Heluetiorum
imperio sunt: ac montibus, vallibus-
que multis impedita, vias incommo-
das, atque asperas habet. Urbis igitur,
atque agri sacerdotibus conuo-
catis, qui numero fuere circiter mil-
le ducenti, synodum habuit Orma-
netus. in eo sacri Tridentini Concilij
decreta publice recipi, fidemque ca-
tholicam singulos profiteri iussit: tū
denunciauit; vnam cuique presbyte-
ro retinendam ecclesiam cum anima-
rum cura; & in illa ei residendum: cę-
teras vero quam primum dimetten-
das. de seminario clericorum consti-
tuendo egit; vnde ministri moribus,
& doctrina idonei ecclesijs suppedi-
tarentur. de honestate clericorum in
vestitu, in habitatione, in consuetudi-
ne quotidiana; in quibus varie, graui-
terque peccabatur; nonnulla consti-
tuit. quibus de rebus tum decreta re-
citata sunt; tum Palmius grauissimas,
liberalesque cōditiones habuit. Sacerdo-
tes deinde, omnes qui passim antea
nullo scientię facto periculo, nulloq;
testimonio confessiones audiebant,
eo munere interdixit; nisi prius, ab
ipso essent probati; quod tempore ce-
dens, tunc quidem leniter fecit. Legi-
timas inquisitiones, approbationes-
que, de ijs qui sacris initiandi essent,
restituere cœpit. Urbis partimque
diocesis ecclesias visit, & recogno-
uit. quarū malis tamen plurimis, &
grauissimis haud mederi plene pote-
rat; tum ob idoneorū presbyterorū
paucitatem; tum etiam ob sacrorum
vectigaliū tenuitatem; quę magnis pen-
sionib; detractis, diminuta, atq; adeo,
eximania erant. Hęc omnia licet tū
veterum,

veterum, tum Tridentini Concilij canonum sanctionibus constituta essent; nonnulli tamen, vt est eorum cœcitas, qui in prauitate sunt obfirmati, pertinaciter recusare; publicè reclamare; Vicarium, & concionatorem accusare, ad Senatum cofugere; de procuratore mittendo, nunc Romam ad Pontificem, nunc in Hispanias ad Regem, dictitare: secretò etiam per literas absque nomine scriptas Vicario minari; aliâq; tum absurdè, tum improbè tētare. Sed hæc licet magnam religioso Vicario molestiam exhiberent; illum tamen à partibus suis fortiter agēdis minimè detertere poterunt. Seminarij causa, quamquã Tridentino decreto sumptus ex sacris facultatibus suppeditandi erant; quia tamen clero vix quidquam adhuc extorqueri poterat; quin etiam multi actis cōueticulis, obstinatè optimo; & antiquo instituto repugnabāt; Carolus necessariam pecuniam dari iussit. Multa quoque fecit Ormanetus in disciplina virginum, quarum cœnobia in vrbe, ac diœcesi sex, & quadraginta Archiepiscopali auctoritate reguntur, restituenda. quæ quidem pluribus locis valde corrupta erāt; tum in vitæ cōmuniter, æquabiliterq; agēdæ ratione; tum in ædibus vndiq; clausis habendis, & in admittendis ad collocationem exteris. curauitque illas per probatos sacerdotes, qui à cōfessionibus essent, quæ ad eas concionarentur; tum etiam per alimentorū subsidia ex Caroli pecunia suppeditata, ad religiosos mores, & ad spiritalia studia reuocare. Quo in genere multa executus ipse; Caroli auctoritate alios etiam Veronensis ecclesię presbyteros, & Ioānis Matthei olim administratos accersuit; quorum consilio, atque opera, tum in alijs; tum in hoc præcipuè negotio vsus est: & per eos optima virginalis vitæ in cœnobijs agendæ iecit fundamenta: idque ex Tridentini Concilij constitu-

tionibus; ex Veronensis Ecclesię institutis; & ex ea, quæ iã in sancti Pauli cœnobio Mediolani ante vigeat, disciplina. Institutum illud fuit eodem tempore, quo Clericorum sancti Pauli Congregatio: eorumq; cōfilijs, atque opera gubernatum fuit: de quo cœnobio Veronenses illi, quem admodū nuper in eorū literis ad Carolum legimus, testabantur; nullum se ad id tempus aliud nosse, quod omni vitæ religiosæ disciplina, propius ad optimum, perfectumq; statum accederet. quare ex eo postea plures Carolus eduxit; & alijs monasterijs ad eorum mores corrigendos prefecit: ex quibus quædã adhuc in eo munere perseuerant. libenter autem hæc bonorum virorum testimonia eò commemorauit; vt perpetuus sit; quemadmodum quidem valde cupio, virginibus illis stimulus perfectæ disciplinæ conferuandæ. Hæc vt Ormanetus facilius consequeretur, prudenti consilio sacrorum hominum disciplinam primò correcturus; in populo, magistratibusq; multa pro tempore distimulabat; nè quid eius conatibus afferretur impedimenti. Ex ordine sacro qui videbantur religiosiores, eos vti fratres amantissimè complectebatur; eorum exemplo, studijs, atque opera multa perficiebat; in literis ad Carolum collaudabat; ijsdemque gratias agi curabat: quod ille statim faciebat, atque humanissimè. Sed Ducis quoque, prouinciæ Gubernatoris, & Senatus pietate non parum in multis adiutus est. ab eis si ecclesiastici homines præsidium peterent, nihil præter officiosas ad Vicarium preces impetrabant. Ducis autem in primis religiosum animū, in eiusmodi pijs negotijs, valde solebat Ormanetus collaudare. inter alia referebat ad Carolum scribens; fauisse illum statim instituto de testimonio habitæ confessionis, & sanctissimæ Eucharistię acceptæ, tempore Paschatis afferendo: fami-

familiarēq; suam id afferre iussisse. cū edicta quędam ad penuriam arcendā promulgaret; de eo, quod ad clerum pertineret, nihil attigisse; Vicario totum sine controuersia permisisse. Cōmemorabat item, Franciscum Ferdinandum Aualum Marchionem Piscarię, qui Mediolani tunc commorabatur, ita pijs ei usmodi institutis assensisse; vt si quis ex familiaribus peccata confiteri, atq; Eucharistiam sumere in ea Paschatis celebritate recusaret; eum ē domo, & ex numero suorum exturbaret. Tām multa cum prestatet Ormanetus, parum tamen proficere sibi videbatur: eximio enim erat ecclesię benē constituendę desiderio, angebatur animi, quod dum in mandato sibi negotio progrediebatur, nouas semper incurrebat difficultates; nouosq; sibi excitabat aduersarios: vt illud ex Apostolo saepe proferre soleret, Verē neminem posse placere Deo, & hominibus: & illud, Nullam humane, prudenterq; agendirationē ijs posse satisfacere, qui corrigi nolunt. quę res faciebat, vt de suo discessu sæpius Carolū rogaret; quamquam illud in primis in eo spectabat, vt ad parochiam suam Veronensem posset reuerti. dicebat verō, vt magis Carolum moueret; neminē tandem vllam ecclesiam regere, vt oportet, atque ordinare posse; præter eum, cuius est illud proprium, non autem mandatū munus; Atque cum in his omnibus Ormanetus, Plamij, sociorumq; tum Clericorum sancti Pauli consilio, atque opera plurimum vteretur; ex Caroli tamen in primis non auctoritate solū, quę Pontificis benignitate latissimē patebat; sed etiam sapientia, lumine, atque ardore animi valde iuuari se in omni administratione sua bonus senex prædicabat: mirabaturq; illum grauissimis occupationibus assidue distentum, longissimas tamen sua ma-

gnę de Mediolanensis ecclesię rebus

literas scribere. Is verō piorum, doctorumq; virorum cōsiliū quoddam Romę sibi constituerat; in quo singillatim de Mediolanensibus negotijs cōsultaret. Sed Gabrielem Paleotum in primis, tunc ex Senatoribus, quos Rotę dicunt Auditores, postea verō Cardinalē ab ipso Pio creatum, adhibebat; quem virum ob doctrinā, pietatem, & ecclesiasticę administrationis insignem vsum, plurimi semper facit.

Carolus autē suum vrgere discessum non desistebat, ac de Episcoporum prouincię Mediolanensis Concilio, per antiquiorem Episcopū saltem, si per se non posset, celebrando, omnino constitutum habebat; in quo sacris antiquis legibus nuper eo de genere Tridenti renouatis pareret; prouincię statum perfectius cognosceret: & de emendatione, constitutioneque rerum omnium; quę opus erant; quęque iam magnam partem in animo habebat, auctoritate concilij plenē decerneret. At post moras, impedimenta q; varia, obtinuit à Pōtifice tandem, quod diu cupiebat. Id vt honorificentius ei, atque facilius eueniret; non solū Pontifex Legati dignitatem in Bononiensi ditione, prouincię Romandiolę, ac Exarchatu Rauennę contulit; quā antea quoque tenuerat; sed in tota quoque Italia Legatum à latere suo dimisit. Hic minimē alienum existimo, reliquos item Caroli honores, munera, facultatesq; recensere; quibus, cum haberet, insignis fuit, & cum dimisisset, insignior. Cardinalis igitur, Legatus, idemq; Archiepiscopus noster; ecclesias non minus duodecim in varijs regionibus Abbatis, Cōmendatarijue nomine tenebat; & ecclesię S. Marię maioris Urbis erat Archipresbyter. Amplas pensiones varijs in prouincijs, aliasque sacras facultates obtinebat. Caluentianum sacerdotium addixerat iam fabricę collegij Tici-

Carolus Mediolanū venit, & concilium Episcoporum celebrat. Cap. VIII.

nensis,